

про санітарно-епідемічне благополуччя міст та населених пунктів. В останньому інституті, як правило, вміщують право на безпечні продукти харчування, охорону атмосферного повітря, вод, земель тощо. Як бачимо, заходи по забезпеченню санітарно-епідемічного благополуччя території, водночас, є заходами по забезпеченню санітарно-епідемічного благополуччя населення.

Втім, далі в Основах говориться про органи, які реалізують державну політику у сферах санітарного та епідемічного благополуччя населення; законодавство про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення; вимоги, спрямовані на забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Аналізуючи нормативні дефініції, необхідно звернути увагу на те, що кінцева і основна мета всіх санітарно-епідемічних заходів та вимог — певний стан здоров'я населення та середовища життєдіяльності людини. При цьому слід пам'ятати, що охорона здоров'я до 80% забезпечується заходами по охороні довкілля, тоді як санітарно-епідемічне благополуччя населення до 80% досягається санітарно-епідемічним благополуччям території, на якій воно проживає. Однак, крім заходів по забезпеченню санітарно-епідемічного благополуччя території, є ще й спрямовані виключно і власне на забезпечення охорони здоров'я людини.

З вищенаведеного випливає, що санітарно-епідемічне благополуччя території — поняття дещо вужче, ніж санітарно-епідемічне благополуччя населення.

Любич А. М.
аспірантка кафедри земельного та
аграрного права
Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

ПРО ПОНЯТТЯ «СИСТЕМА» ТА «СИСТЕМАТИЗАЦІЯ» ПРОЦЕДУРНИХ НОРМ В АГРАРНОМУ ПРАВІ

Як відомо, будь-яка галузь права — це органічно цілісна система юридичних норм. При цьому у науці аграрного права не присв'ячено жодних наукових праць стосовно системи та систематизації процедурних норм.

Доцільно наголосити на тому, що дослідження процедурних норм у аграрному праві як органічно цілісної системи надає змогу комплексно уявити зазначене та сприяє проведенню подальших досліджень пов'язаних з їх класифікацією.

Необхідність дослідження системи процедурних норм аграрного права потребує в першу чергу визначення поняття «система». Останнє має різноманітне значення. Вперше почало застосовуватися в стародавній Греції для визначення цілого, яке складається з відповідних частин.

У Великому тлумачному словнику сучасної української мови наведено декілька визначень досліджуваного нами терміну, зокрема система — це: порядок, зумовлений правильним, планомірним розташуванням і взаємним зв'язком частин чого-небудь; форма організації, будова чого-небудь; сукупність яких-небудь елементів, одиниць, частин, об'єднаних за спільною ознакою, призначенням; сукупність способів, методів, прийомів здійснення чого-небудь; будова, структура, що становить єдність закономірно розташованих та функціонуючих частин.

Для того щоб з'ясувати, що являє собою поняття система процедурних приписів в аграрному праві, доцільно виокремити її ознаки.

По-перше, система процедурних норм є зовнішньою формою існування основної частини системи норм аграрного права.

По-друге, вона виражає процедурні норми права через первинні елементи — матеріальні приписи, що містяться в положеннях законів та підзаконних нормативно-правових актів.

По-третє, виступає способом надання юридичного (формального) значення процедурним нормам права.

По-четверте, в основі формування системи процедурних норм права закладена ідея права, суть якої полягає в розумінні необхідності існування процедурних приписів в аграрному праві.

По-п'яте, характерна внутрішня єдність складових системи процедурних норм права.

Таким чином, зазначені ознаки дозволяють сформулювати поняття система процедурних норм в аграрному праві, під яким слід розуміти цілісний і погоджений комплекс процедурних приписів, що міститься в законах та підзаконних нормативно-правових актах, які пов'язані і взаємодіють між собою задля досягнення порядку реалізації суб'єктами аграрного права своїх прав та обов'язків.

Але як і кожна система, система процедурних норм в аграрному праві вимагає, щоб останні були систематизовані у відповідні групи за відповідним критерієм, із чітко вираженою структурою, взаємообумовленістю, взаємозв'язком та взаємозалежністю.

Тому, систематизація процедурних норм в аграрному праві — це діяльність, спрямована на зведення процедурних приписів у цілісний, упорядкований та узгоджений комплекс з метою приведення процедурних норм в аграрному праві у певну внутрішню узгоджену систему.

Підсумовуючи вище викладене, систематизація процедурних норм для аграрного права має важливе значення, оскільки процедурні приписи не об'єднані в цілісне утворення (систему). У значній мірі це пов'язано з відсутністю єдиного системоутворюючого акту, який передбачав би процедурну специфіку аграрно-правового регулювання і забезпечив би його цілісність. Сьогоднішня ситуація в процедурному регулюванні аграрних відносин така, що більшість процедурних приписів даної галузі права включені в акти інших галузей права або так звані комплексні (міжгалузеві) акти.

Наконечний А. Б.

аспірант кафедри аграрного,
земельного та екологічного права
Національного університету «Одеська
юридична академія»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕКВІЗИЦІЇ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК

Чинним Земельним кодексом України не передбачено реквізиції у загальному переліку підстав примусового відчуження земельної ділянки, визначених у Главі 22. Проте, законодавче визначення реквізиції знаходимо у ст. 353 Цивільного кодексу України. Таким чином, застосування норм реквізиції можливе лише при введенні режимів надзвичайного чи воєнного станів (хоча Цивільний кодекс у визначенні реквізиції не зазначає воєнний стан як підставу для реквізиції). На щастя, в Україні відсутній практичний досвід реквізиції земельних ділянок. У зв'язку з цим, оцінити його ефективність та досконалість юридичної техніки можливо